

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 133/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] – [REDAKČIA] Bystrica, [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] – [REDAKČIA], [REDAKČIA], a [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpených obchodnou spoločnosťou JUDr. Dušan Divko, advokát, spol. s r. o., Šoltésovej 346/1, Považská Bystrica, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Dušan Divko, pre namietané porušenie ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 174/2017 a jeho uznesením z 18. decembra 2018 v tomto konaní a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] a [REDAKČIA]
[REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého uznesenia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. apríla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] – [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] – [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), pre namietané porušenie ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 174/2017 a jeho uznesením z 18. decembra 2018 v tomto konaní.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sú v právnom postavení žalobcov v konaní pred Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 25 C 250/2008 o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom Okresného národného výboru v Žiline, následne nesprávnym úradným postupom Miestneho národného výboru v Rajeckých Tepliciach a následne aj Štátneho notárstva v Žiline podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Okresný súd rozsudkom č. k. 25 C 250/2008-331 zo 14. októbra 2015 žalobu sťažovateľov zamietol v spojení s opravným uznesením č. k. 25 C 250/2008-560 z 3. marca 2016. Následne Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) ako súd odvolací rozsudkom č. k. 8 Co 193/2016-580 z 29. decembra 2016 uvedený rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3. Najvyšší súd ako súd dovolací napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľov odmietol ako procesne neprípustné. Dovolací súd zaujal názor, že rozsudok odvolacieho súdu nebol postihnutý vadou podľa § 420 písm. f) CSP a taktiež nezistil dôvod dovolania ani podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Podľa názoru sťažovateľov proti rozsudku odvolacieho súdu bolo dovolanie prípustné, keďže skutkové a právne závery odvolacieho súdu sú zjavne neodôvodnené a arbitrárne.

4. Meritórna kritika sťažovateľov sa v odôvodnení sťažnosti koncentruje do vyslovenia ich presvedčenia, že *„napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Žiline 8Co 193/2016-580 zo dňa 29.12.2016, proti ktorému dovolanie bolo prípustné v zmysle zákona č. 160/2015 Z. z. boli porušené naše základné práva na súdnu ochranu a to čl. 1 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb. – Listiny základných práv a slobôd...“*. Citujúc čl. 20 ods. 1 ústavy ďalej dôvodí, že *„naša vec mala byť spravodlivo prejednaná s tým, že nikoho nemožno zbaviť majetku bez náhrady, ktorú zákonným spôsobom nadobudol. Namietali sme, že napadnutým rozsudkom Krajského súdu Žilina 8Co 193/2016 zo dňa 29.12.2016 bolo porušené naše základné právo, keď skutkové a právne závery tohto odvolacieho súdu by mali byť predmetom kontroly zo strany NS SR, lebo vyведенé závery odvolacieho súdu sú zjavne neodôvodnené, arbitrárne.“*

5. V závere ústavnej sťažnosti sťažovatelia vyslovujú názor, podľa ktorého *„keď nám v rámci súdnych konaní bolo odňaté vlastníctvo, ktoré my, sťažovatelia 1. a 2. sme nadobudli riadnou registrovanou zmluvou na ŠN od fyzickej osoby a nie od štátu a aj napriek tomu, po dlhoročných súdnych sporoch nám doteraz nebola priznaná žiadna majetková ujma, hoci vlastníctvo nám bolo odňaté na základe súdneho rozhodnutia, mala by nám preto náhrada všeobecnej hodnoty patriť. Žiadame preto Ústavný súd SR, aby bola táto naša sťažnosť preskúmaná a rozhodnutie – Uznesenie NS SR ICdo 174/2017 zo dňa 18. 12. 2018, aby bolo zrušené a vec vrátená na nové konanie a rozhodnutie.“*

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

14. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

15. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie

a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

16. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

17. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

III.

Právne posúdenie vecí ústavným súdom

18. Ústavný súd najprv považuje za potrebné zdôrazniť a sťažovateľov upozorniť, že ich ústavná sťažnosť napriek tomu, že sú zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom, pôsobí po obsahovej stránke disharmonicky. V podstate dominantná časť dôvodov sťažnosti je sústredená na implicitnú kritiku odvolacieho rozsudku krajského súdu, kým formálne náležitosti (jednak prvá strana sťažnosti explicitne označujúca za porušovateľa najvyšší súd a za zásah do základných práv sťažovateľov postup najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 1 Cdo 174/2017 a jeho uznesenie v tomto konaní z 18. decembra 2018, ale aj záverečný návrh tak, ako je citovaný v bode 5 odôvodnenia tohto uznesenia ústavného súdu) zrozumiteľne cielia na kritiku najvyššieho súdu v označenom konaní.

19. Napriek popísaným zisteniam ústavný súd nevyzýval právneho zástupcu sťažovateľov na odstránenie vnútorných rozporov sťažnosti ako celku, keďže z formálneho hľadiska sú náležitosti predpísané v § 123 ods. 1 a) až c) zákona o ústavnom súde v predloženej sťažnosti jednoznačne identifikovateľné, a pokiaľ ide o dôvody sťažnosti [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde], ich konfrontácia s referenčnými normami ústavného práva v spojení so sťažovateľom identifikovaným zásahom a porušovateľom už predstavuje skôr otázku právneho posúdenia sťažnosti a rozhodnutia o nej (čo patrí výlučne ústavnému súde), než problém ustálenia rozsahu a dôvodov návrhu sťažovateľov na začatie konania, ktorými je ústavný súd podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný.

20. Na báze vlastného rekapitulovaného uvažovania ustálil ústavný súd bez predchádzajúcej výzvy sťažovateľom (ich právnomu zástupcovi) ako predmet svojho prieskumu postup a rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

21. Ústavný súd z už uvedených hľadísk preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, pričom nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone. Najvyšší súd vo svojom uznesení uviedol:

„10. Za zmätočnú vadu v zmysle uvedeného ustanovenia označili dovolatelia arbitrárnosť a zjavnú neodôvodnenosť rozhodnutia všeobecného súdu, ktorá spočíva v rozpore súvislostí, ich právnych argumentov a skutkových okolností s pravidlami formálnej logiky alebo v absencii jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

11. Podľa názoru vec prejednávajúceho senátu najvyššieho súdu konanie vadou podľa § 420 písm. f) CSP postihnuté nebolo. Dovolací súd v súvislosti s namietanou nepreskúmateľnosťou rozsudkov súdov nižšej inštancie konštatuje, že dovolaním napádaný rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci;

rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahrňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Jeho odôvodnenie spĺňa kritéria podľa § 393 ods. 2 CSP.

12. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza, preto najvyšší súd dovolanie podané podľa § 420 písm. f/ CSP pre jeho procesnú neprípustnosť odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

13. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľmi tvrdenou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP, vec prejednávajúci senát pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 1 CSP, podľa ktorého dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP ods. 2 CSP).

...

16. Ak dovolatelia odôvodnili prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, sú v dovolaní povinní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považujú za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa ich názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť. Ak takáto konkretizácia uplatneného dovolacieho súdu chýba, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené a založiť svoje rozhodnutie na domnienke o tom, ktorú právnu otázku mali dovolatelia na mysli a v tejto súvislosti vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 CSP.

17. Vzhľadom na to, že žalobcami 1/ až 3/ podané dovolanie nezodpovedá kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, najvyšší súd dovolanie pre jeho procesnú neprípustnosť odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP. “

22. Závery najvyššieho súdu sú v napadnutom uznesení riadne zdôvodnené, uznesenie nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Ústavný súd tak nezistil také zásahy do práv sťažovateľov, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad najvyššieho súdu z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný v takej miere, aby v dôsledku toho mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľmi označených práv. Právne posúdenie veci sťažovateľov zo strany najvyššieho súdu je ústavne akceptovateľné a nemá znaky svojvôle alebo arbitrárnosti.

23. Najvyšší súd vyčerpávajúcim spôsobom a v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami odôvodnil, prečo dovolanie sťažovateľov odmietol, pričom argumentáciu sťažovateľov odôvodňujúcu namietané porušenie ich označených práv ústavný súd vyhodnotil ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie zistiť spojitosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv.

24. Skutočnosť, že najvyšší súd v napadnutom uznesení zaujal právny názor, s ktorým sa sťažovatelia nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd v napadnutom uznesení takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu nedopustil.

25. Na základe uvedených skutočností ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

26. Vec sťažovateľov bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená

sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce bola predbežne prerokovaná v treťom senáte ústavného súdu v zložení Mojmír Mamojka (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu